

Změny ve společnosti v 19.stol.

- Akademie a výstavy, kritikové a znalci umění zavedli rozdíl mezi Uměním a řemeslem.
- Průmyslová revoluce ničí samotné tradice řemeslné rukodělné práce (strojová výroba).
- Rozsah výstavby neuvěřitelně narůstá – města – investoři chtějí „umění“ fasády v **neostylech** (podoba románského hradu, neogotika.atd.)
- Vztah mezi umělcem a zákazníkem – napjaté.
- Dějiny umění 19.stol. – hrstka osamocených umělců, kteří měli odvahu a vytrvalost myslet samostatně.

J. A. D. Ingres

- absolutní přesnost
= kresba dle
modelu
- Někteří současníci
pokládali za
nesnesitelné
- Žena po koupeli
1808

- **Eugen Delacroix** (Svoboda vede lid, 1930)

- neuznával zákony Akademie (antické umění)

- důraz na práci s barvou, než na kresebnou kvalitu

- Nudili ho náměte, které „měl“ malovat, odjel do severní Afriky studovat zářivé barvy

Jean-Baptiste-Camille Corot - Zahrada vily d'Este (1843)

Realisticky zachycení malby. Zachycení horkého dne na jihu – větší důraz na celek výjevu než na jednotlivé detaily.

Gustave Courbet (*Dobrý den, pane Courbete* 1854)

neusiloval o malebnost, ale o pravdu (svou výstavu nazval ***Le Realisme***)

- namalovat sebe a svého mecenáše = žádné pózy, žádné plynulé linie. Malíř bez kabátu – urážka slušnosti. Šel proti konvencím.

Edouard Manet

- Opustil metodu jemných stínů ve prospěch silných kontrastů (z ateliéru – umělé světlo, do plenéru – ostré světlo)
- 1863 – odmítli vystavit jeho práce
- Salón odmítnutých (rozepře mezi klasickou malbou a tvorbou mladých malířů)
- Manet sám se cítil pokračovatelem tradice, ale vnímán tak nebyl
- Inspirace mistry (Goya)

Francisco Goya – *Skupina na balkóně*, 1810

Edouardo Manet – *Balkón*, 1868

- Balkón – kontrast mezi světlem venku a tmou, která pohlcuje postavy v interiéru
- Manetovy portréty nejsou trojrozměrné (jako známe od renesančních a barokních mistrů – modelování přechodem světla do stínu)

Manetovy hlavy vypadají ploše – tak jak vypadají obličej, když je vidíme na plném denním světle. Manet zkoumal účinky modelace světla – proto je celek mnohem skutečnější.
Dojem celku zdůrazňuje i výrazná barva zábradlí.

- Manet a jeho následovníci způsobili svým pojetím barev revoluci.
- Objevíli, že když se díváme na přírodu pod širým nebem, nevidíme jednotlivé předměty každý s vlastní danou barvou, nýbrž spíše jako jasnou **změť barev, které se v našem oku (nebo spíše mysli) mísí.**

- E. Manet se seznámil s Claudem Monetem. Který měl loďku vybavenou jako ateliér, tam zkoumal světlo odrážející se na vodě.
- Manet i Monet prosazovali **plenérovou malbu** – opustit pohodlí at. a zkoumali skutečnost, která se stále proměňuje, kde je nutné zachytit vše rychlými tahy.

E. Manet – Monet při práci na své loďce, 1874

Tento „ledabylý“ přístup uváděl kritiky v zuřivost. Když se roku 1874 mladí umělci spojili a uspořádali výstavu, kde **Monet vystavil svůj obraz „*Imprese*“ východu slunce**, jeden z kritiků označil posměšně celou skupinu umělců jako **Impresionisty**.

Impresionismus

- Usiluje o reprodukci krásného zdání v proměnlivém světle o zachycení okamžiku.
- Je završením iluzionistického umění, které od začátku věku perspektivy ve florentské renesanci ovládlo evropské umělecké myšlení.
- Je zárodkem moderního umění – osvobozuje barvu k plné samostatnosti a začíná rozkládat tradiční formy.

Snídaně v trávě

Nebyla to jen technika, která kritiky tak rozlítla, byly to také motivy, které si umělci volili.

<https://khanovaskola.cz/video/13/108/927-manet-le-dejeuner-sur-l-herbe-snidane-v-trave-1863>

Auguste Renoir – Taneční zábava v Moulin de la Galette, 1876

- Zásady impresionismu se používali nejen v krajinomalbě: **Renoir** dokázal vystihnout zábavu společnosti, ale hlavní **zájem je zaměřen na studium slunečního světla** nad hemžícím se davem.
- **Jen pár postav v popředí je vypracováno do detailu:**
- ale i ty jsou zobrazeny nekonvenčně – oči a čelo sedící dámy jsou ve stínu, slunce jí osvětluje rty a bradu.

- Vzadu v obraze se tvary ve slunečním světle a vzduchu rozplývají.
- Dnes víme, že zdánlivá skicovitost (nedokončenost postav vzadu) nemá nic společného s nedbalostí. = **Kdyby Renoir vymaloval každý detail působil by obraz mdle a bez života.**
- Dva originály obrazu – kontrast k době vzniku – chudoba v Paříži.
- *„V Moulin de la Galette jsem našel dost dívek, které ke mně chtěly přijít jako modelky, jako obě ve předu na obraze. Jedno jsem často potkával, jak roznáší mléko na Montmartru“*

[http://www.csfd.cz/film/318281-
renoir/prehled/](http://www.csfd.cz/film/318281-<u>renoir/prehled/</u>)

- Trailer k filmu (film asi naivní) krásná kamera – slunce a stíny v krajině.

- Leonardo da Vinci nechával tvary splynout s tmavými stíny, aby postavy nepůsobily strnule.
- Právě impresionisté objevili, že tmavé stíny se ve slunečním světle **nevyskytují** (plenérová malba), což jim znemožňovalo Leonardovu techniku používat.
- **Věděli, že lidské oko, je úžasný nástroj, kterému stačí jen naznačit.** Je třeba vědět, jak se máme na takové obrazy dívat.

- Lidé, kteří navštívili výstavu impresionistů poprvé, strkali nos až přímo k obrazu a tak viděli jen změt' nahodilých skvrn.
- **Trvalo nějaký čas, než se obecnstvo naučilo, že pro pochopení impresionistického obrazu je třeba ustoupit.**
- Technika impresionistů – krátké tahy štětcem pokládáné vedle sebe:
<https://www.youtube.com/watch?v=-Ftb1mkN30g>

Claude Monet - Jezírko s lekníny

Camille Pissarro - Boulevard des Italiens, 1897

- Lidé na ulici vypadají schematicky – hemžící se dav.
- Podporovatelem impresionistů byl fotograf – Gaspard Félix Tournachon = Nadar.
- Také se pokoušel zachytit prchavost okamžiku. (Z balónu nad Pařížskou výstavou)

Edgar Degas – Čekání na nástup, 1879

- Stranil se impresionistů, i když s nimi sympatizoval. Zajímal se o kresbu.
- Na svých obrazech chtěl zvýraznit dojem nečekaných úhlů a pevných tvarů – proto **volil interiér místo přírody.**
- Jeviště sledoval shora a **studoval účinky perspektivy a osvětlení.**

Auguste Rodin – Boží ruka, 1898

- Stejně jako impresionisté opovrhoval Rodin požadavkem dokončenosti. I jemu šlo o to, aby se něco ponechalo divákově představivosti.

- https://www.youtube.com/watch?v=QNZnpVvEW_c
- <https://www.youtube.com/watch?v=F28Y-o4sl30>